

# «Minner om ho Eugenia og han Alfred Sverresvold»

-av Odd Bjørklund-

Ho Marie Eugenia var født på Bjørkeng den 6/7 1898. Ho var den yngste i rekken av 4 søstre. Foreldrene var Marit Toresen Divimo og Erik Larsen Bjørkeng. Eugenia ble gift i 1922 med Alfred Olsen Sverresvold født 2/6 1900. Foreldrene hans var Oline Sverresvold fra Rendalen og Ole Jørgensen Sletten fra Follidal. Det kom 4 jenter til verden i ekteskapet hennes Marit og Erik Bjørkeng. En sønn eller flere var nok etterlengtet der på gården. Den eldste av jentene var Magna som ble gift med Simon Sverresvold i 1913. De ryddet Bjørklund i 1918. Den andre av jentene var Tordis - hun døde i 1921 bare 25 år gammel, og den fjerde av jentene var ho Eugenia som var gift med Alfred Olsen Sverresvold som ble å overta gården fra 1922.

Bjørkeng er et gammelt bruk som var opptatt av han Lars Estensen Bjørkeng fra Fåset ved Tynset, og kona hans var Marit Bårdsdr. fra Opdal. De ryddet Bjørkeng i 1846. Og der kom 5 sønner og 2 døtre til verden: Erik, Bersvend, Sigrid, Ingeborg, Paul og Jens. Erik som var den eldste ble neste bruker på gården født i 1858. Han ble gift med Marit Toresdr. Divimo f. 1859, og bryllupet stod i 1886. Han Erik ble i sine 50 år rammet av polio. Det gikk utover gården som allerede da var en med de største bruk der oppe i dalen. Det var 15 kuer, 20 smådyr og 2 hester på gården. Det var enda ikke kommet noen sønn i ekteskapet, så de tok til seg en adoptiv sønn Arthur Jonsen Rydningen fra Kirkesdalen. Foreldrene var Edvarda Bertine Josefine Edwardsdatter fra Tromsø og Jon Rydningen. Det ble ikke noe giftemål da foreldrene satte seg imot ekteskap. Edvarda greide ikke å beholde gutten, siden hun måtte ut i bygda på all slags tungarbeide. Så Arthur var bare 2 år da han kom til ho Marit og han Erik Bjørkeng. Der ble han til stor hjelp på gården. Arthur var født i 1901 og ble på Bjørkeng til langt ut i 20 årene. Da reiste han til Tana til Lars Bjørkeng.

Opp igjennom årene ble det så mangt og mye der på Bjørkeng, det kom sykdom og sorger. Eriks mor døde

bare 62 år gammel i 1994, og hans bror Paul døde bare 16 år gammel i lungebetennelse, hans søster Sigrid døde 26 år gammel i 1888. Og Eriks datter Laura døde som barn i 1893.

I 1908 ble Erik selv rammet av polyomelitt, og ble delvis lam i begge beina. Han trenet seg opp så han kunne gå, men brukte to staver. Han holdt gården med brennved hele året igjennom. Satt og hug de ned.

På Bjørkeng var det mange drenger og tauser i virksomhet hele året. Om sommene drev de setra ved Takvannet, der var det også et stort bruk av oppdyrket land, hvor høyvet ble kjørt hjem på vinterføret over fjellet. Men seterdriften ble nedlagt i 1920, det var da sommerfjøsene ved Grindjordet som ble benyttet, forde skogslåtten hjemme måtte spares for beite. Det var tungvindt med sommerfjøsene på andre siden av elven. De måtte ut i båten i all slags vær. Det var en km. å ro en vei.

Hjemme på gården gikk arbeidet sin gang fra tidlig til sent, drenger og tauser gikk som saga, høynona tok uker for å høste jorder, holmer og nes, det måtte mange høyløss til den store budskaben. I 1911 døde hans Lars Estensen 86 år gammel. I 1912 brant fjøset ned til grunnen hvor all avling gikk tapt, de måtte sette bort alle kyrne ute i bygda, men hestene beholdt de hjemme på gården. Den lille sommerstua ut på grubbe-bakken ble benyttet som hestestall. Det gikk fort å bygge opp fjøset igjen. Der på Bjørkeng hadde store skogarealer. I Marit og Eriks tid drev de også rene hotelldriften. Det ble en selvfølge at de som kom oppover dalen tok inn på Bjørkeng, for ho Marit greide ikke å si nei! Og ikke greide hun å ta betaling for kost og husrom. Det var bare ei krone for døgn. Det var jentene som måtte oppvarte gjestene. De jobbet fra tidlig til sent.

På Bjørkeng var det holdt reinbeitekom., forliksråd og skogvesenet hadde sine råd der. Erik var i sin tid Skogbetjent, helt til han ble syk. Og der på Bjørkeng var det ofte oppbyggelse og religiøse møter, og der var det folkesamt. De oppofret seg som den barmhjertige samaritan. De var gavmild av seg. De som ikke eide

skjorta på kroppen fikk alltid noe med seg i ranselen når de gikk igjen. Men etter at han Alfred og ho Eugenia overtok ble det andre forhold. Ungene kom på løpende bånd utover årene. Der ble fem sønner og ei jente. Ester, Ove, Kolbjørn, Mildrid, Øyvind og Lars. Så med tiden kom det langt om lenge de ettertraktete sønner der på Bjørkeng.

Det var jo slik den tiden i de knagge førkrigsårene at foreldrene måtte leve på kår, det var ikke «sosialen» som det så fint heter nu idag. I den tiden var det «fattigkassa». Det var odels-sønnene som måtte underholde sine foreldre så lenge de levde. Disse gamle forfedre skulle ha fått opplevd det som finnes idag med pensjons-trygden. Idag lever tusener av ungdom på trygd utover hele landet. Enda må de ha sosialhjelp til mote-klær, coca-cola, boller og potetgull. Det er til å bli kvalm av de goder samfunnet gir idag, mot det var i den eldende vassgraut-tiden for 40-50 år siden.

Det var i 1920 Erik delte eiendommen Bjørkeng til sin eldste datter Magna og Simon Sverresvold for kr. 1500. De flyttet ut fra Bjørkeng i 1918 og ryddet Bjørklund. Martha og Ingrid er født der på Bjørkeng. Det ble slik at Martha ble værende hos sine besteforeldre, ho Marit og han Erik. De ville beholde Martha der, siden det var barnløst der på gården. Etter 1918 var spanskesyken over. Tordis og Simen var sterkt angrepet men kom seg etter feberfantasiene. Erik og Marit og Arthur ble alene igjen, for jentene reiste ut på skoler. Han Alfred hadde nu arvet halve farsgården Sverresvold Nordli, mens Olav ble å overta hovedbruket.

Etter første verdenskrig var over i 1918, ble det rene utvandringen fra bygda og opp til Svalbard. Det var ungkarene som dro avsted, der var det penger å tjene, det var nesten ikke skatt og rimelige leveforhold. Der oppe fikk de lagt seg opp noe penger. Men det var et hardt arbeide i de trange gruvegangene. De fikk gjøre rett for pengene og fortjenesten. De krøp på maven, stadig i angst for stein og blokker som kunne løsne og begrave de levende, men det ble en vanesak - de kjendte fjellet og lydene.

Om høsten reiste de ut fra Harstad med siste båt, og kom ned igjen med første båt i mai. Da hadde de ligget der på maven i minst 9 måneder av året i de lave gruvegangene. Da skiftet var over var de kålsvarte som kongonegre, men dusj og goluksåpe gjorde dem rene og blanke igjen. Det var mange av dem som ble å plages med «Spitsbergenastma» (silikos) etter flere år der oppe. Men Longyarbyen gav bedre velstand for mange, mot å bli gående hjemme med jordbruket.

De fleste hadde utgifter, noen med store lån og bankterminer, og ellers mange i familien. Men Svalbardkarene fikk banket ned lån og gjeld, og de fikk bygd opp nye våninger. Og kostholdet ble mere variert hos Svalbardkarene, det var mere velstand enn ellers hos folk. Kjerringene æset utover som brøddeigen.



Eugenia og han Alfred Sverresvold i forlovelsesdagene. Marie Eugenia født 6/4 1898.



Alfred Olsen Sverresvold f. 2/6 1900. De var gift i september 1922.



Marit Toresen Divimo født 2/12 1859. Erik Larsen Bjørkeng født 3/8 1858. Billedet i forlovelsesdagene.

Dette er foreldrene til Marie Eugenia Bjørkeng Sverresvold.



Oline og Ole J. Sletten i forlovelsesdagene. Oline Simensdr. Sverresvold født den 14/5 1863 i Rendalen.



Ole Jørgensen Sletten født 6/2 1849 i Follidalen. Dette er foreldrene til Alfred Sverresvold.

Han Alfred kom ned igjen hver bidige vår med første båten fra Longyarbyen. Han var kommet seg ned igjen forlengst da tyskerne overrumplet Longyarbyen med kolossen Tirpitz og dens kryssere, noe av bygddefolket kom seg unda angrepet og kom seg over til England. Alfred arbeidet som mauter der på Bjørkeng med det tungvindte jordbruket hver enda sommer, og opp igjen til Longyarbyen med siste båt om høsten. Det ble hektisk de korte sommermåneder før markens grøde var kommet i hus. Men med tiden vaks sønnene opp en eneste datter. Det ble så stor hjelp på gården at drengen og ho Siri-Anna som da hadde gått der mesteparten av sitt liv ble overflødig og avlastet med sitt silt opp igjennom årene.

Med tiden kom maskiner og traktorer som avlastet slåttkarene og rakeriva avlastet rakkullene. Der står skrevet at i 1865 var det oppdyrket 30 mål der på Bjørkeng og i 1965 hadde de 130 mål under pløgen. I etterkrigsårene ble det ike mere Svalbardovervintninger for han Alfred der oppe i gruvene. Da kunne han se tilbake etter 22 overvintringer i Longyarbyen. Han ble i de senere år å plages med Spitsbergastma og ellers blodsykdom med streng hjertefeil. Han døde på Tromsø sykehus den 11/1 1972, 72 år gammel.

I sine ungdoms år reiste ho Eugenia ut med sin søster Tordis som hadde gått de store skolene folkehøgskolen, jordmorskolen, hjelpepleier. I 1918 gikk begge to på Nordstrand husmorskole. Ho Eugenia skulle bli fysioterapeut og begynte massasjeskolen i Oslo. Tordis døde brått i Stockholm i bukkinnebet. Eugenia kom hjem igjen til foreldrene. De giftet seg i 1922 og overtok gården. Ho Eugenia hadde da utover årene huset og barneflokket å ta

hand om, det var hun som var bjøllkua, mens han Alfred var borte de lange vinterene selv om det var hjelp på gården, og mor Marit og ho Siri-Anna hadde fjøset, ostgrøta, klevask og skuring av alt ellers, i de første 20 årene mens ungene var små. Melke-maskinen kom ikke i bruk der på Bjørkeng, ho Eugenia likte nok best den gamle handmelkinga.

Men attåt husstellet og gården fikk ho Eugenia tid til så mangt, ho var i mange år formann i Øverbygd Bondekvinneklubb. Hun måtte ofte ut på festmøter som formann med taler, ho leste masse dikt uten manus, hun hadde alt i hodet. I sin velmakt var hun den ledende vertinne i selskaper ellers.

Hun kunne lede og hadde talegaver, hun var oppfinnsom til så mangt. Etter Alfreds bortgang ble buskappen nedlagt, innmarken ble utleid til Bn. II på Maukstadmoen til hestebeite. Det var et innslag på jordene der borte i sommerdagene, da det beitet rundt 50 hester der. I dag er det igjen drift på gamle Bjørkeng, det er sønnesønn han Erik som driver med buskappen og jordbruk der som har investert i ny fjøs, våninger og maskiner. Det spirer og gror på gamle Bjørkeng som det har gjort fra forfedrenes dager. Ho Eugenia ble knekt av sykdom de siste ti årene, det ble et smertefullt sykeleie på Tromsø sykehus til ho døde den 18/9 1979. Det blir mange vemodige tanker om han Alfred og ho Eugenia der på Bjørkeng. Nu blir det bare minnene igjen.



Gården Bjørkeng drives fremdeles som i forfedrenes dager. Ho

Eugenia og han Alfred hadde en stor buskap på 10 kr og flere små-

dyr. Billedet fra nye Bjørkeng.